

Regional riktlinje för transport och praktiskt omhändertagande av patienter med svår obesitas

Riktlinjer för utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne. Regionala riktlinjer har tagits fram i nära samverkan med berörda sakkunniggrupper. Riktlinjerna är fastställda av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Fastställd 2019-12-16
Giltig tills vidare
www.vardgivare.skane.se/vardriktlinjer

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Arbetsgrupp och revideringar	2
Förankring och remissyttrande.....	2
Avgränsning och definition.....	2
Epidemiologi	3
Nivåstrukturering	3
Akutmottagningars beredskap för omhändertagande av patienter med obesitas	3
Sjukhusens beredskap för utredning, vård och behandling av patienter med obesitas	4
Konsekvenser för ambulansverksamheten	4
Referenser och länkar.....	5
Dokumentinformation	6

Förord

Obesitas är den vanligaste näringsrubbningen i västvärlden och självrapporterad obesitas hos vuxna personer i Sverige har tredubblats sedan 1980-talet. Det är angeläget att skapa förutsättningar för en god, säker och jämlik vård samt ett värdigt omhändertagande av patienter med obesitas. För att uppnå detta krävs en regional samordning som reglerar transport samt utredning, vård och behandling av patienter med olika grad av obesitas. Definition av viktgränser är också viktigt för arbetet med den fysiska planeringen av vårdavdelningar vid ny- och ombyggnationer.

Malmö, 2019-12-16

Vid revidering 2023-02-13 har mindre språkliga ändringar gjorts: bland annat har ordet ”fetma” på inrådan av LAG Obesitas ersatts med det mindre stigmatiserande begreppet ”obesitas” och riktlinjens namn har ändrats för att bättre passa riktlinjens innehåll. Riktlinjens sakinnehåll är väsentligen oförändrat.

Beslut om förlängning 2023-03-01

Pia Lundbom

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Arbetsgrupp och revideringar

En arbetsgrupp med representanter från berörda förvaltningar har på uppdrag av hälso- och sjukvårdsdirektören inventerat sjukhusens utrustning för utredning och vård av patienter med svår obesitas, samt medverkat vid framtagandet av riktlinjen 2019. Medlemmar i arbetsgruppen: Christian Areskoug, överläkare, VO Ambulans; Eleni Ikonomidou, sjuksköterska Operationsavdelning, Helsingborgs lasarett; Mikael Sten, Områdeschef, Akutmottagning, Helsingborgs lasarett; Sofia Hagel, chefsfysioterapeut, Avdelning strategisk omvårdnadsutveckling, SUS; Erik Uddman, överläkare, Sektion endokrinologi, SUS Malmö; Sven Oredsson, medicinsk rådgivare, Koncernkontoret; Håkan Miörner, tf. regional chefläkare, Koncernkontoret.

År 2022 reviderades riktlinjen av Petra Widerkrantz, medicinsk rådgivare, avdelningen för Hälso- och sjukvårdsstyrning, på inrådan av LAG Obesitas och med anledning av att riktlinjen behövde förlängas.

Förankring och remissyttrande

Riktlinjerna är förankrade i ovan beskrivna arbetsgrupp och har varit på remiss till berörda förvaltningar för konsekvensbeskrivning. Förvaltningarna skulle senast till halvårsskiftet 2021 ha genomfört de åtgärder som är nödvändiga för att kunna omhänderta alla patienter enligt riktlinjen.

Efter halvårsskiftet 2021 gäller riktlinjen fortsättningsvis tills annat beslutas.

Avgränsning och definition

Denna riktlinje avser transport och praktiskt omhändertagande av patienter med svår obesitas i somatisk och vuxenpsykiatrisk vård. Kliniskt definieras obesitas som BMI (Body Mass Index) ≥ 30 och svår obesitas som BMI ≥ 40 . I denna riktlinje används dock patientens vikt som kriterium för nivåstrukturering av praktiska skäl.

Epidemiologi

Obesitas är den vanligaste näringsrubbningen i västvärlden och självrapporterad obesitas hos vuxna personer i Sverige har tredubblats sedan 1980-talet. Trots ökningen är förekomsten av obesitas hos den vuxna befolkningen i Sverige relativt låg jämfört med andra länder och beräknas till cirka 16 procent¹. Uppgifter om antal personer med svår obesitas i Region Skåne saknas.

Antalet slutenvårdspatienter med vikt över 200 kg som registrerats i Melior under perioden 2014–2018 var endast 37. Antal patienter med BMI >40 var under samma tidsperiod 413. Antalet insatsrapporter för transport av tunga patienter med MinMax ambulansen var under perioden september 2018 – maj 2019 endast 5. Statistiken är inte kvalitetssäkrad och kan vara behäftad med stora fel men indikerar att antalet patienter med svår obesitas som behövt transport varit relativt få.

Nivåstrukturering

Nivåstruktureringen baseras på en inventering av akutsjukhusens utrustning för utredning, vård och behandling av patienter med svår obesitas samt ambulansverksamhetens kapacitet för transport av tunga patienter. Förutom utrustning har behovet av anpassade lokaler, transportvägar och särskild omvårdnadskompetens beaktats.

Transportkapacitet för ambulanser som används i Region Skåne har varit vägledande för att fastställa viktgränser. Vanliga ambulanser kan transportera patienter med vikt upp till 220 kg och MinMax ambulansen kan transportera patienter med en vikt upp till 318 kg.

Akutmottagningars beredskap för omhändertagande av patienter med obesitas

Alla akutmottagningar ska vara utrustade för att kunna primärt omhänderta patienter med vikt upp till 450 kg.

Sjukhusens beredskap för utredning, vård och behandling av patienter med obesitas

- Närsjukhus: patienter med vikt upp till 150 kg
- Akutsjukhus inklusive Lasarettet i Ystad samt vuxenpsykiatriska vårdavdelningar: patienter med vikt upp till 220 kg
- SUS samt vuxenpsykiatri i Lund: patienter med vikt upp till 300 kg

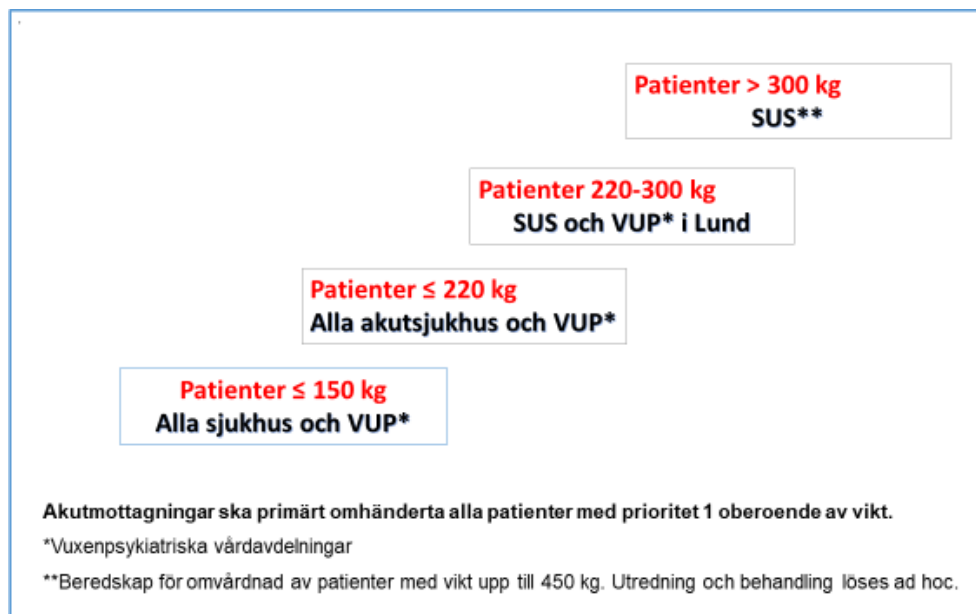
Patienter med en vikt > 300 kg omhändertas på SUS som ska ha en beredskap för omvårdnad av patienter med vikt upp till 450 kg. Utredning och behandling av patienter med vikt > 300 kg måste lösas ad hoc. Region Skånes Tjänsteman i beredskap (TiB) kontaktas för att diskutera möjliga alternativ.

Konsekvenser för ambulansverksamheten

- Patienter med vikt ≤ 150 kg kan transporteras till samtliga sjukhus.
- Patienter med vikt ≤ 220 kg kan transporteras till samtliga akutsjukhus inklusive Lasarettet i Ystad samt till vuxenpsykiatriska vårdavdelningar i Lund, Malmö, Helsingborg och Kristianstad.
- Patienter med vikt > 220 kg transporteras till SUS respektive vuxenpsykiatri i Lund.

Vid prioritet 1-uppdrag transporteras patienten till närmsta akutsjukhus oberoende av vikt.

Transport av patienter med vikt ≤ 220 kg sker i vanliga ambulanser medan transport av patienter med vikt 220 – 318 kg sker i MINMax ambulans. Vid behov av transport av patient med vikt > 318 kg kontaktas Region Skånes Tjänsteman i beredskap (TiB) för att diskutera möjliga alternativ.

Figur 1. Viktgränser vid omhändertagande av patienter med obesitas i somatisk och vuxenpsykiatrisk vård.

Referenser och länkar

1. Statistik om övervikt och fetma. Folkhälsomyndigheten 2019.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/halsa/overvikt-och-fetma/>

Dokumentinformation

	Namn	Position	E-postadress
Fastställt av	Pia Lundbom	Hälso- och sjukvårdsdirektör	Pia.Lundbom@skane.se
Sakkunniggrupp	Arbetsgruppen för regional samordning av patienter med fetma		
Kontaktperson Koncernkontoret	Petra Widerkrantz	Medicinsk rådgivare	Petra.Widerkrantz@skane.se
Administrativ kontaktperson	Carina Åkesson	Publicist	Carina.I.Akesson@skane.se
Huvudansvarig	Enheten för kunskapsstyrning		

Giltighet

	Giltigt från och med	Giltigt till och med	Ansvarig/huvudförfattare
Ursprunglig version	2019-12-16	2021-12-31	Håkan Miörner
Förlängd giltighetstid	2022-01-01	2022-10-30	ksredaktion@skane.se
Revidering	2023-01-19	Tills vidare	Petra Widerkrantz
Revidering			
Revidering			